

Planul-cadru de învățământ al alternativei educaționale Waldorf pentru învățământul primar

Planul-cadru pentru învățământul primar alternativ Waldorf reprezintă un document reglator esențial – componentă a curriculumului Waldorf.

În elaborarea acestui document s-a ținut seama de prevederile Legii educației naționale nr. 1/2011 referitoare la structura învățământului obligatoriu, de asumarea de către România a pluralismului educațional, de atingere a finalităților curriculumului național la încheierea ciclului primar, de adecvarea curriculumului Waldorf la contextul socio-cultural național, de raportarea la tendințele actuale și la criteriile internaționale general acceptate în dezvoltarea curriculară a școlilor Waldorf, de relevanța conținuturilor propuse în raport cu obiectivele pedagogiei Waldorf.

Construcția planului-cadru de învățământ pentru alternativa educațională Waldorf are în vedere competențele fundamentale care sunt dezvoltate și stimulate în ciclul primar, având ca bază antropologia lui Rudolf Steiner precum și *Recomandarea Parlamentului European și a Consiliului Uniunii Europene, din 2006, privind competențele-cheie din perspectiva învățării pe parcursul întregii vieți.*

În prezentele Precizări operăm cu termenii: plan-cadru de învățământ, arie curriculară, trunchi comun, CDS (curriculum la decizia școlii), plajă orară, schemă orară. Aceștia se utilizează cu aceeași specificație din Metodologia privind aplicarea planurilor-cadru de învățământ pentru învățământul primar, aprobată prin OMEN nr. 3.371 din 12 martie 2013.

Predarea disciplinelor de învățământ: *Comunicare în limba română, Comunicare în limba maternă, Matematică, Științe ale naturii, Istorie, Geografie și Desen de forme se face în module (epoci) de 2-5 săptămâni, organizate într-un curs de bază care nu va depăși 110 minute, plasat la începutul activității zilnice. În funcție de specificul fiecărei școli și de nevoia de adaptare la programul întregii școli, la clasa pregătitoare și la clasa I, din cele 110 minute pot fi alocate între 10 și 20 minute altor activități didactice.*

Legea educației naționale nr.1/2011, cu modificările și completările ulterioare, precizează, la art. 66 alin. 5, modul în care pot fi folosite orele alocate disciplinelor școlare:

„Pentru fiecare disciplină și domeniu de studiu, programa școlară acoperă 75% din orele de predare și evaluare, lăsând la dispoziția cadrului didactic 25% din timpul alocat disciplinei/domeniului de studiu respectiv. În funcție de caracteristicile elevilor și de strategia școlii din care face parte, profesorul decide dacă procentul de 25% din timpul alocat disciplinei/domeniului de studiu este folosit pentru învățare remedială, în cazul copiilor cu probleme speciale, pentru consolidarea cunoștințelor sau pentru stimularea elevilor capabili de performanțe superioare, conform unor planuri individuale de învățare elaborate pentru fiecare elev.

Ariile curriculare cu care se operează în prezentul plan-cadru sunt:

- Limbă și comunicare
- Matematică și științe ale naturii
- Om și societate
- Arte
- Educație fizică, sport și sănătate
- Tehnologii.

Pedagogia steineriană (Waldorf) consideră că ariile curriculare și disciplinele de învățământ nu constituie scopuri în sine, ci mijloace de înțelegere a individualității fiecărui copil și de dezvoltare liberă și armonioasă a acestuia.

Numărul de ore din planul-cadru reflectă specificul alternativei Waldorf, precum și compatibilizarea învățământului alternativ Waldorf cu cerințele învățământului tradițional privind finalitățile și nivelul de achiziții.

Astfel, prezentul plan-cadru cuprinde desenul de forme și euritmia steineriană ca discipline specifice alternativei educaționale Waldorf și studierea a două limbi moderne (sau a două limbi diferite de limba maternă) începând din clasa I.

Programa de desen de forme cuprinde elemente care țin de pregătirea pentru scriere, desen și desen geometric incipient.

Euritmia face parte din disciplinele specifice învățământului alternativ Waldorf. Orele de euritmie sunt predate numai de absolvenți ai unui studiu de minim patru ani în Arta euritmiei urmat la o instituție recunoscută de Universitatea Liberă pentru Științe de la Goetheanum – Dornach, Elveția. Dacă școala nu dispune de un cadru didactic care îndeplinește aceste condiții, orele de euritmie pot fi înlocuite cu o disciplină care să cuprindă jocuri de mișcare. Pentru desfășurarea orelor de euritmie se normează și corepetitor pentru o grupă sau o clasă pe oră.

La disciplina educație muzicală se introduce studiul unui instrument muzical (flaut pentatonic) începând cu clasa I, o oră pe săptămână (muzică instrumentală) ce poate fi predată de profesorul de specialitate.

Programa de clasa a IV-a cuprinde disciplinele istorie și geografie sub titlul *Cunoștințe despre ținutul natal*.

Educația civică și dezvoltarea personală a elevilor se realizează în mod integrat prin intermediul tuturor disciplinelor cuprinse în prezentul plan-cadru.

Planul-cadru pentru învățământul în limbile minorităților naționale cuprinde și

disciplinele specifice: *Comunicare în limba română pentru școlile și secțiile cu predare în limbile minorităților naționale și Comunicare în limba maternă.*

Elemente specifice învățământului primar alternativ Waldorf:

- pondere echilibrată, în planul de învățământ, a disciplinelor cognitive, artistice și practice
- discipline și conținuturi de învățământ specifice
- predarea a două limbi moderne începând cu clasa I
- predarea în epoci (module)
- structură specifică a cursului de bază (zicere, parte ritmică, parte de predare-învățare-evaluare, parte narativă)
- configurarea artistică a predării
- în locul manualelor se folosesc materiale create de învățător sau preluate din surse diverse, iar elevii realizează propria „carte”- caietul de epocă
- rol accentuat al învățătorului-diriginte
- serbări specifice Waldorf (de sfârșit de epocă sau dedicate evenimentelor anului)
- formarea comunității școlare (părinți-elevi-profesori)
- crearea unui ambient specific în sala de clasă, în școală
- conducerea colegială a unităților de învățământ
- consiliu profesoral săptămânal
- participare periodică a cadrelor didactice la perfecționări interne și externe
- documente școlare specifice alternativei
- evaluarea elevilor, specifică alternativei Waldorf, *nu se bazează pe calificative și note* ci are formă descriptivă (caracterizări/ aprecieri scrise); evaluarea este continuă, complexă și multicriterială, axată pe individualitatea elevilor

Prezentele precizări sunt parte integrantă a planului-cadru de învățământ; sunt valabile pentru clasele/ școlile/ liceele Waldorf din învățământul de stat și particular, cu predare în limba română și în limbi ale minorităților naționale.

Planurile-cadru de învățământ se aplică începând cu anul școlar 2013-2014 la clasa pregătitoare și la clasa I, începând cu anul școlar 2014-2015 la clasa a II-a, începând cu anul școlar 2015-2016 la clasele a III-a și a IV-a.

În anul școlar 2014-2015, la clasele a III-a și a IV-a se aplică în continuare Planul-cadru de învățământ aprobat prin Ordinul ministrului educației și cercetării nr. 5290/ 2001.

În anul școlar 2015-2016 la clasa a IV-a se aplică în continuare Planul-cadru de învățământ aprobat prin Ordinul ministrului educației și cercetării nr. 5290/ 2001.

Elaborarea planurilor-cadru de învățământ și a programelor școlare ale alternativei educaționale Waldorf pentru învățământul primar a fost realizată sub coordonarea Federației Waldorf din România de către următorul grup de lucru: prof. Oana Elena Andone (Liceul Teoretic Waldorf Iași), prof. Emese Andrea Bolla (Liceul Waldorf Cluj-Napoca), prof. Dumitra Carapalea (CPCTS „Corabia” București), prof. Adrian Condrea (Liceul Teoretic Waldorf Iași), prof. Rodica Fotache (Școala Waldorf Brăila), prof. Viorica Gheorghe (Liceul Teoretic Waldorf București), prof. Alina Loredana Ghiorghe (Școala Waldorf Brăila), prof. Constantin Gruia (CPCTS „Corabia” București), inst. Cristina Hobjilă (Liceul Teoretic Waldorf București), prof. Áron-Istvan László Bakk (Liceul Waldorf Cluj-Napoca), prof. Daniela Lăptoiu (Liceul Teoretic Waldorf București), prof. Alexandrina Pop (Liceul Waldorf Cluj-Napoca), inv. Corina

Râmnenanțu (Liceul Waldorf Timișoara), prof. Veronika Staharoczky (Liceul Waldorf Cluj-Napoca), inst. Zenovia Ungureanu (Liceul Teoretic Waldorf București).

**Planul-cadru de învățământ al alternativei educaționale Waldorf
pentru învățământul primar**

Aria curriculară	Disciplina	Clasa				
		P	I	II	III	IV
Limbă și comunicare	Limba și literatura română ¹	5	6	6	5	5
	Limba modernă 1 ²	2	2	2	2	2
	Limba modernă 2 ²		2	2	2	2
Matematică și științe ale naturii	Matematică ³	4	4	4	4	4
	Științe ale naturii				1	1
Om și societate	Istorie ⁴					2
	Geografie ⁴					
	Religie ⁵	1	1	1	1	1
Educație fizică, sport și sănătate	Educație fizică	2	2	2	2	2
Arte	Educație plastică	1	1	1	1	1
	Desen de forme	1	1	1	1	1
	Educație muzicală	1	2	2	2	2
	Euritmie ⁶ /Jocuri de mișcare	1	1	1	1	1
Tehnologii	Abilități practice	2	2	2	2	2
Număr total de ore trunchi comun		20	24	24	24	26

Curriculum la decizia școlii (discipline opționale)	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2
Nr. minim de ore pe săptămână	20	24	24	24	26
Nr. maxim de ore pe săptămână	22	26	26	26	28

¹ La clasele pregătitoare, I și a II-a, disciplina se intitulează *Comunicare în limba română*.

² La clasele pregătitoare, I și a II-a, disciplina se intitulează *Comunicare în limba modernă*.

³ La clasele pregătitoare, I și a II-a, se studiază integrat la disciplina *Matematică* și conținuturi care se referă la explorarea mediului.

⁴ Programa de clasa a IV-a cuprinde cunoștințe de istorie și geografie sub titlul *Cunoștințe despre ținutul natal*.

⁵ Disciplina *Religie* va utiliza *Curriculumul național*.

⁶ Dacă nu există cadru didactic care să îndeplinească condițiile de încadrare prevăzute în Precizări, orele de euristică vor fi înlocuite cu o disciplină care cuprinde jocuri de mișcare. Pentru desfășurarea orelor de euristică se normează și corepetitor.

**Planul-cadru de învățământ al alternativei educaționale Waldorf
pentru învățământul primar în limbile minorităților naționale**

Aria curriculară	Disciplina	Clasa				
		P	I	II	III	IV
Limbă și comunicare	Limba și literatura română ¹	3	4	4	4	4
	Limba și literatura maternă ¹	5	6	6	5	5
	Limba modernă ^{1 2}		2	2	2	2
Matematică și științe ale naturii	Matematică ³	4	4	4	4	4
	Științe ale naturii				1	1
Om și societate	Istorie ⁴					2
	Geografie ⁴					
	Religie ⁵	1	1	1	1	1
Educație fizică, sport și sănătate	Educație fizică	2	2	2	2	2
Arte	Educație plastică	1	1	1	1	1
	Desen de forme	1	1	1	1	1
	Educație muzicală	1	2	2	2	2
	Euritmie ⁶ /Jocuri de mișcare	1	1	1	1	1
Tehnologii	Abilități practice	2	2	2	2	2
Număr total de ore trunchi comun		21	26	26	26	28
Curriculum la decizia școlii (discipline opționale)		0-2	0-2	0-2	0-2	0-2

Nr. minim de ore pe săptămână	21	26	26	26	28
Nr. maxim de ore pe săptămână	23	28	28	28	30

¹ La clasele pregătitoare, I și a II-a, disciplina se intitulează *Comunicare în limba română*, respectiv *Comunicare în limba maternă*.

² La clasele I și a II-a, disciplina se intitulează *Comunicare în limba modernă*.

³ La clasele pregătitoare, I și a II-a, se studiază integrat la disciplina *Matematică* și conținuturi care se referă la explorarea mediului.

⁴ Programa de clasa a IV-a cuprinde cunoștințe de istorie și geografie sub titlul *Cunoștințe despre ținutul natal*.

⁵ Disciplina *Religie* va utiliza *Curriculumul național*.

⁶ Dacă nu există cadru didactic care să îndeplinească condițiile de încadrare prevăzute în Precizări, orele de euritmie vor fi înlocuite cu o disciplină care cuprinde jocuri de mișcare. Pentru desfășurarea orelor de euritmie se normează și corepetitor.